

Suhdanteet ja rahoitusmarkkinat

Joulukuu 2005

16.12.2005

SISÄLLYSLUETTELO

	SIVU
Kansainvälinen talous	1
Kuviot	4
Kotimaiset suhdanteet	12
Kuviot ja taulukot	15
Ennustevertailua	20

KANSAINVÄLINEN TALOUS

Maailmantalous kasvaa verraten nopeasti

Maailmantalous on kasvanut tänäkin vuonna melko nopeasti. Yhdysvalloissa talouden nousu on jatkunut laaja-alaisena, joskin tahti on hieman hidastunut viime vuodesta. Kiinassa, Intiassa ja Venäjällä tuotanto on lisääntynyt selvästi vauhdikkaammin kuin länsimaissa. Euroalueella kehitys on osoittanut pieniä piristymisen merkkejä, mutta koko kuluvan vuoden talouskasvu on jäämässä reilusti alle kahden prosentin. Japanissa kokonaistuotanto on kohonnut hieman euroaluetta nopeammin. Ennätyskallis raakaöljy on vauhdittanut inflaatiota Yhdysvalloissa ja euroalueella. Yhdysvaltain keskuspankki on korottanut ohjaukorkoaan tiheään tahtiin, mutta EKP on tyytynyt yhteen symboliseen korotukseen. Vuonna 2006 maailmantalous kasvaneen suunnilleen kuluvan vuoden tahtiin, mutta keskuspankkien kiristystoimet jäänevät jo vähäisiksi.

Yhdysvalloissa kasvu on jatkunut yllättävän nopeana

Elo-syyskuun hirmumyrskyjen aikaisiin tunnelmiin verrattuna Yhdysvaltain talouskasvu on jatkunut yllättävän nopeana. Kolmannen vuosineljänneksen kokonaistuotanto kasvoi jopa nopeammin kuin alkuvuoden tuotanto, vaikka myrskyt pysäyttivät melkoisen määrän tuotantoa etelärannikolla. Talouden nousu on tänä vuonna ollut laaja-alaista, sillä yksityinen kulutus, investoinnit sekä vienti ovat kasvaneet selvästi. Julkisen sektorin kulutus- ja investointimenot ovat kohonneet verraten hitaasti, ja budjettivaje onkin hieman kaventunut. Samalla ulkomaankaupan alijäämä on kuitenkin kärjistynyt entisestään.

Tuoreimmat yritysten ostopäällikköindeksit sekä kuluttajabarometrit viestivät melko hyvistä lähiaikojen näkymistä Yhdysvalloissa. Työllisyystilanne on asteittain parantunut, ja työttömyysaste on painunut 5 prosentin paikkeille. Odotukset lähikuukausien työllisyyskehityksestä ovat positiivisia. Marraskuun tilastokin kertoi teollisuustuotannon vahvasta kasvusta ja kapasiteetin käyttöasteen noususta.

Erityisen nopeasti Yhdysvalloissa on lisätty investointeja liikennevälineisiin sekä tietojenkäsittelylaitteisiin ja ohjelmistoihin. Niiden volyymi on tänä vuonna kohonnut reilun kymmeneksen. Asuntoinvestointien kasvu on hieman hidastunut, mutta silti ne ovat nousseet 7 prosenttia. Muut rakennusinvestoinnit sekä tuotannolliset konehankinnat ovat lisääntyneet muutaman prosentin. Investointikehityksen osalta Yhdysvallat poikkeaa selvästi edukseen euroalueeseen ja Japaniin verrattuna.

Kuluttajahintojen vuosinousu on Yhdysvalloissa kohonnut syksyn aikana yli 4 prosenttiin, kun polttoaineet ja muut energiakulut ovat kallistuneet voimakkaasti. Kuitenkin muu kuluttajahintainflaatio on pysynyt 2 prosentin paikkeilla. Inflaatiopaineita on hillinnyt työn tuottavuuden melko nopea kohoaminen. Tänä vuonna tuottavuus on yrityssectorilla noussut yli 3 prosenttia. Tuoreet tiedot marraskuun inflaatiosta osoittavat inflaationkin hieman hellittäneen, kun öljy ei enää ollut aivan huippulukemissa. Marraskuun inflaatio oli painunut 3,5 prosenttiin.

Yhdysvaltain keskuspankki aloitti rahapolitiikkansa asteittaisen kiristämisen kesäkuussa 2004, jolloin ohjaukorko oli ollut ennätysmäisen alhaisella tasolla yhdessä prosentissa vuoden ajan. Ohjaukorkoa on sittemmin nostettu kuukausittain nykyiseen 4,25 prosenttiin. Ilmeisesti nostoja jatketaan vielä vuoden 2006 puolella, mutta 5 prosenttia ei ylitettäne.

Dollarin kurssinäkymät ovat nytkin hyvin epävarmat. Ilmeisesti aivan lähikuukausina muutokset suhteessa euroon voivat olla vähäisiä, koska selvä korkoero ylläpitää dollarin kysyntää. Jossain vaiheessa ensi vuoden jälkipuoliskolla Yhdysvaltain suuret velka- ja vajeongelmat voivat jälleen nousta markkinoiden silmätikuksi, jolloin dollari voisi taas heikentyäkin.

Kaikista uhista huolimatta Yhdysvaltain kokonaistuotanto yltää tänä vuonna ainakin 3,5 prosentin nousuun, ja ensi vuonnakin liikkutaneen melkein samalla tasolla.

Aasiassa kasvu on jatkunut nopeana

Kiinan talouskasvu yltää tänä vuonna runsaaseen yhdeksään prosenttiin. Investointien nousu on säilynyt voimakkaana, ja vienti sekä yksityinen kulutus lisääntyvät yhä nopeasti. Kiinan inflaatiovauhti on talouskasvuun nähden erittäin hidasta eli runsaan prosentin luokkaa, mutta kiinteistöjen hinnannousu aiheuttaa uhkia kuplan synnystä. Vaihtotaseen ylijäämä on lisääntynyt, kun viennin kasvu on säilynyt vahvana. Kiinan teollisuustuotanto on kohonnut tänä vuonna 16 prosenttia. Kiinan talous kasvaa nopeasti myös ensi vuonna. Aasian pienempien talouksien kasvu on tänä vuonna hieman hidastunut. *Intian* teollisuustuotanto on kasvanut kuluvana vuonna kymmeneksen, ja koko bruttokansantuote on kohonnut 8 prosenttia.

Japanin kokonaistuotanto kasvoi tammi-syyskuussa 2 prosenttia. Selvästi nopeimmin on kohonnut vienti (6 prosenttia), mutta yksityiset kulutusmenot sekä kiinteät investoinnitkin ovat kasvaneet pari prosenttia. Työttömyysaste Japanissa on runsaat 4 prosenttia eli prosenttiyksikön alempi kuin pari vuotta aiemmin, jolloin se oli ennätystasollaan. Kuluttajahintainflaatio on edelleen hieman deflaation puolella. Koko kuluvan vuoden bruttokansantuote kasvanee hieman yli 2 prosenttia, ja ensi vuonna tahti jatkuu lähes samana. Deflaatioaika päättynee vihdoon vuonna 2006, jolloin korkotasokin voi irtaantua nollan pinnasta. Tällöin jeni viimeaikainen heikentymistrendikin voi kääntyä. Joulukuun puolivälissä jeni vahvistuikin jo kohtalaisesti.

Euroalueen kasvu jatkuu vaimeana ja korot matalina

Euroalueen talouskasvu on tänä vuonna jäämässä 1,5 prosenttiin eli hieman edellistä vuotta hitaammaksi. Viennin kehitys on kohtuullista, mutta kotimainen kysyntä lisääntyy vaatimattomasti. Inflaatio on jatkunut runsaassa kahdessa prosentissa, mutta energiakuluista puhdistetut ns. pohjahinnat ovat kohonneet vain 1,5 prosentin vuosivauhtia. Kuitenkin Euroopan keskuspankki katsoi järkeväksi nostaa ohjaukorkoaan 0,25 prosenttiyksiköllä 2,25

prosenttiin joulukuun alussa. Rahoitusmarkkinoilla näyttää odottavan EKP:lta ainakin yhtä samanlaista korotusta ensi vuoden puolella. Kuitenkin euriborkorot säilynevät alle kolmen prosentin, joten matalien korkojen kausi jatkuu. Öljy on keskeinen riskitekijä inflaationäkymille. Mikäli se painuu edes 50 dollarin alle, voi euroalueen inflaatio asettua 2 prosentin paikkeille ensi vuonna.

Suurista euromaista heikointa talouskasvu on Italiassa, jossa tänä vuonna ollaan nollakasvussa, ja ensi vuodellekin voi odottaa vain prosentin nousua. Saksassa kokonaistuotannon kasvu jää tänä vuonna vajaaseen prosenttiin, ja ensi vuonna yllettäneen sentään runsaaseen prosenttiin. Ranskan talous on kasvamassa 1,5-2,0 prosentin tahtia.

Nopeimmin euroalueen maista kasvaa Irlanti, jossa kahden edellisen vuoden tapaan odotetaan kokonaistuotannon kasvavan tänä ja ensi vuonna 4-5 prosenttia. Espanja ja Kreikka etenevät noin 3 prosentin tahtia.

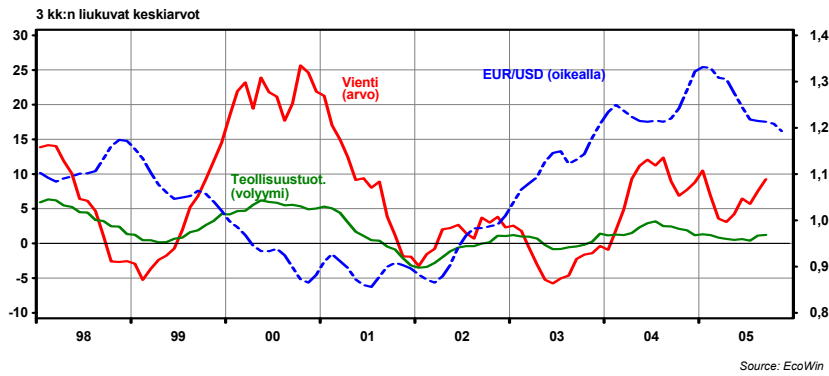
Ruotsissa talous kasvaa tasaisesti. Sekä tänä että ensi vuonna kokonaistuotanto kohonnee vajaat 3 prosenttia. Keskuspankki on painanut korkotason euroaluettakin matalammaksi, ja kruunu on heikentynyt. Inflaatio on pysytellyt jo kaksi vuotta noin 0,5 prosentissa. Ensi vuonna Ruotsinkin inflaatio kohonnee sentään yli prosenttiin, ja korkojen voi odottaa hieman kohoavan.

Britanniassa talouskasvu on hidastunut, ja kokonaistuotanto kohonnee tänä vuonna jo alle 2 prosenttia. Ensi vuodellekin on odotettavissa vain noin kahden prosentin nousua. Työttömyysaste on pysytellyt jo usean vuoden ajan 5 prosentin paikkeilla eli selvästi euroalueen keskitasoa matalampana. Britannian keskuspankki alensi marginaalisesti ohjauskorkoiaan elokuussa 4,5 prosenttiin. Inflaatio on edelleen hieman ylitse keskuspankin 2,0 prosentin tavoitteen, joten enempiä korkojen alennuksia ei ole odotettavissa aivan lähiaikoina.

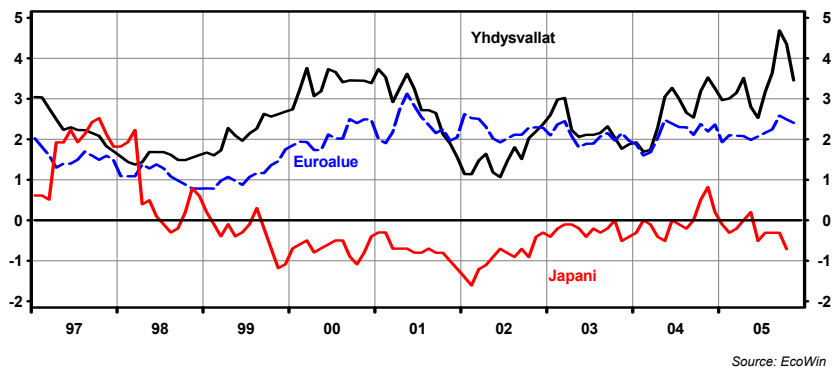
Lauri Uotila

Kuviot

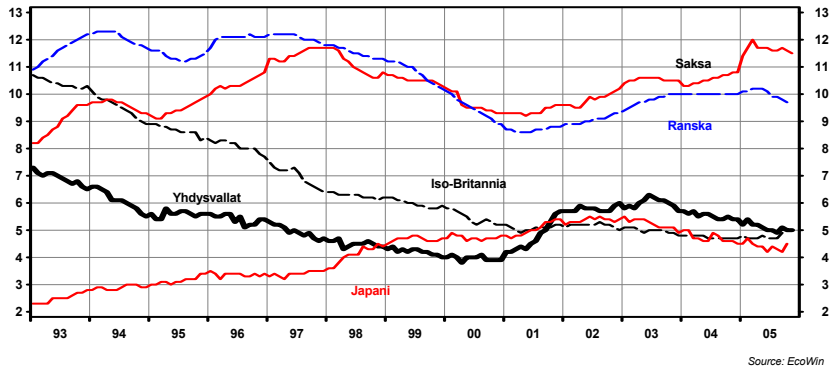
EMU: Euron dollarikurssi sekä viennin ja teollisuustuotannon kasvu vuosimuutos, %

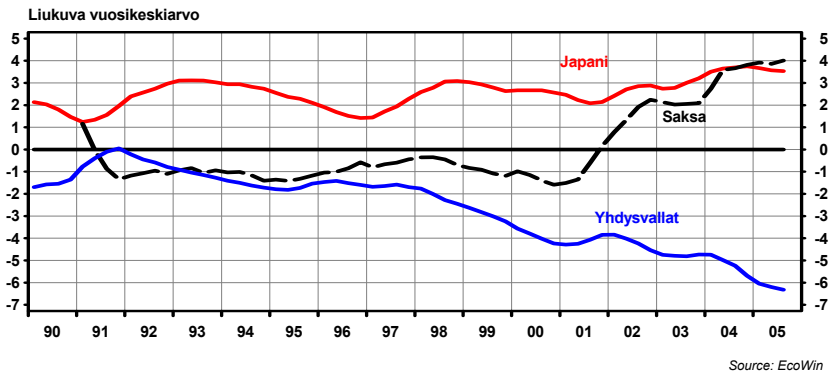
Kuluttajahinnat
Vuosimuutos, %

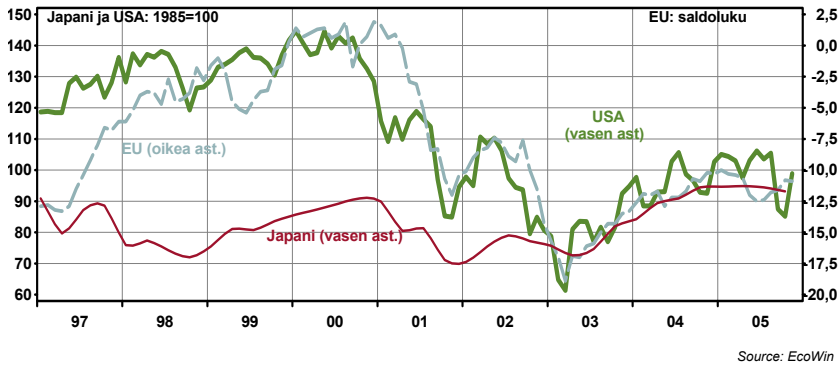
G5-maiden työttömyysaste Kausitasoitettu, %

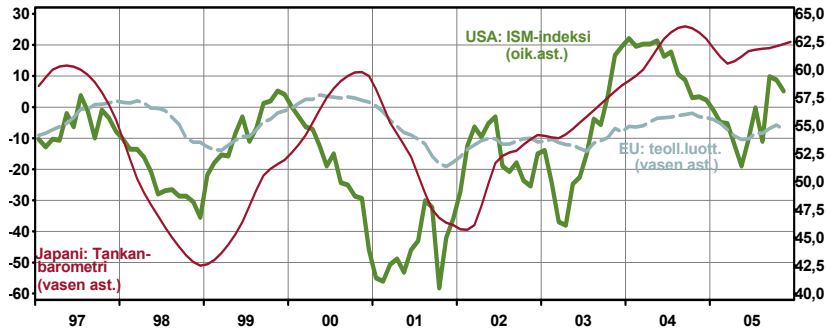
Ulkoinen tasapaino Vaihtotaseen osuus bkt:sta, %

Kuluttajien luottamusindeksi Kausitasoitettu

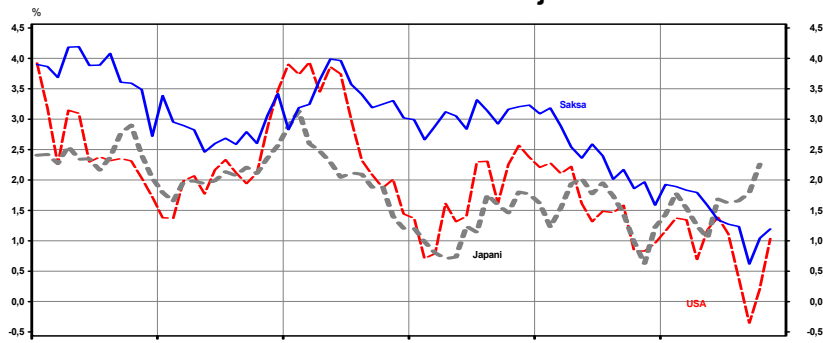

Teollisuuden suhdanneodotukset Saldoluku

Source: EcoWin

10 vuoden reaalikorkoja

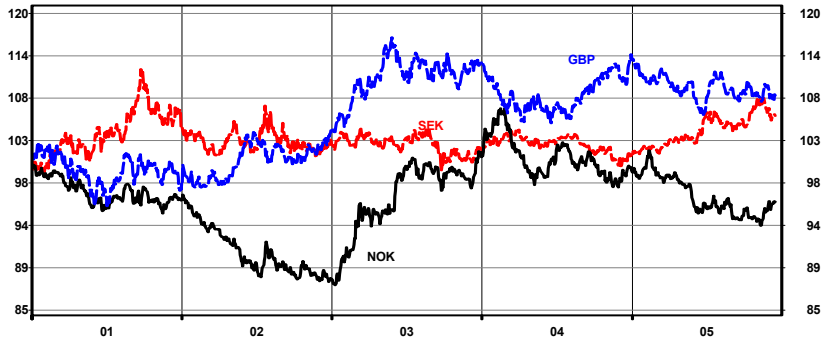
Source: EcoWin

Euro / USD

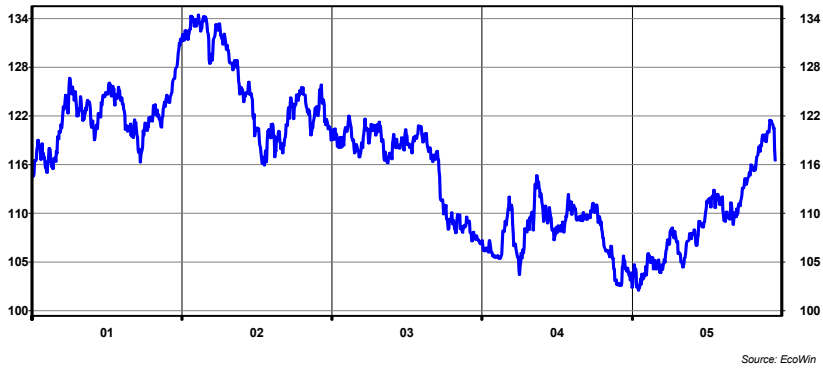

Source: EcoWin

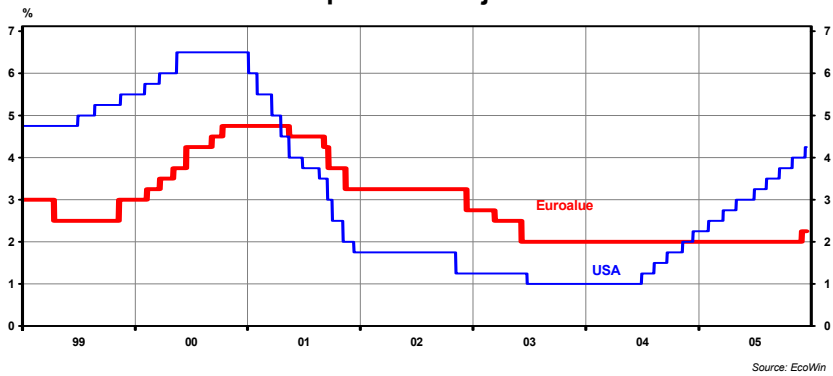
Indeksoidut EUR-kurssit 29.12.2000=100

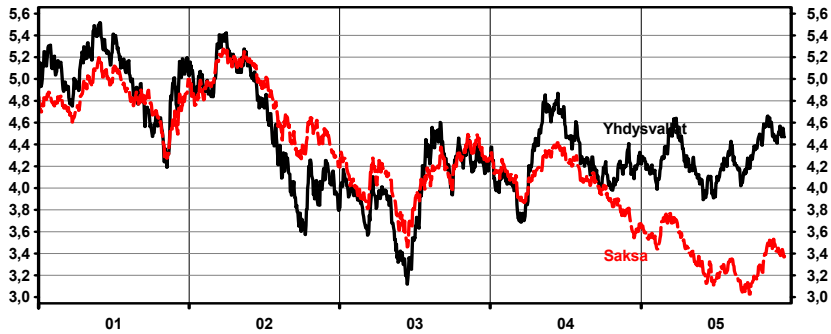
USD / JPY

Keskuspankkien ohjaukorot

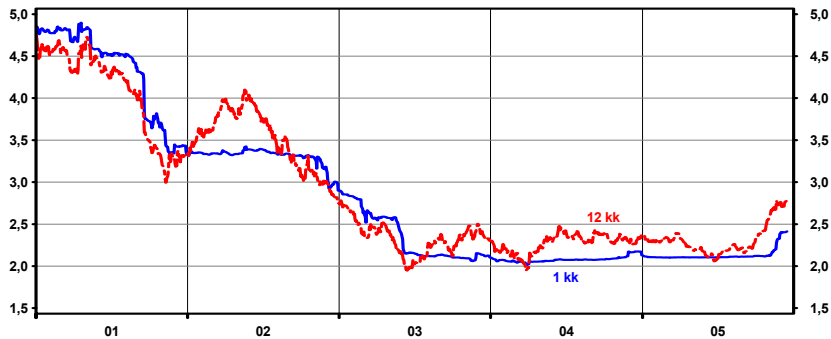

10 vuoden korkoja %

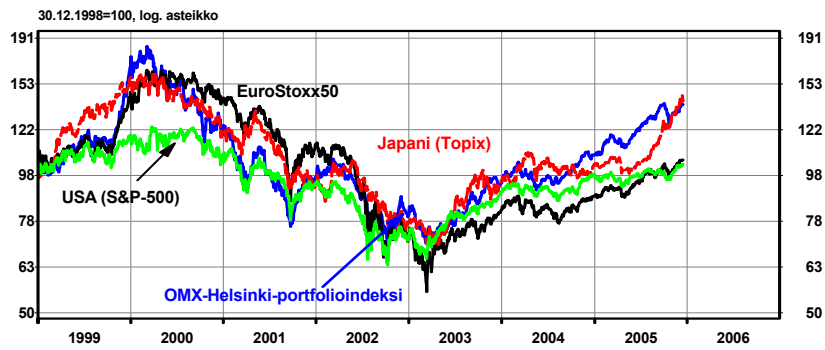
Source: EcoWin

Euriborkorot, 1 ja 12 kuukautta %

Source: EcoWin

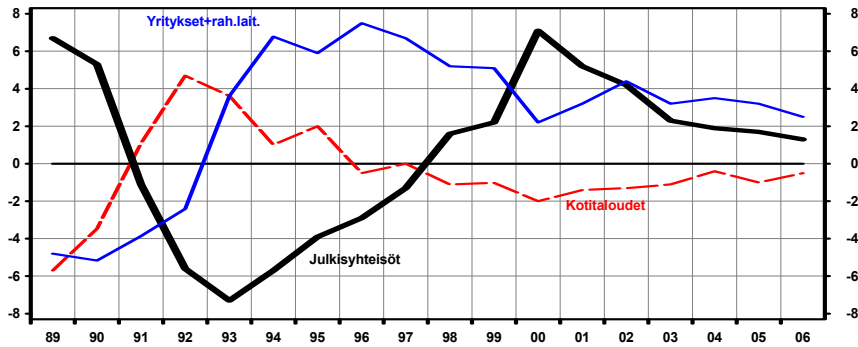
Osakekurssien kehitys

Source: EcoWin

Rahoitustasapaino

Rahoitusjäämän osuus bkt:sta, %

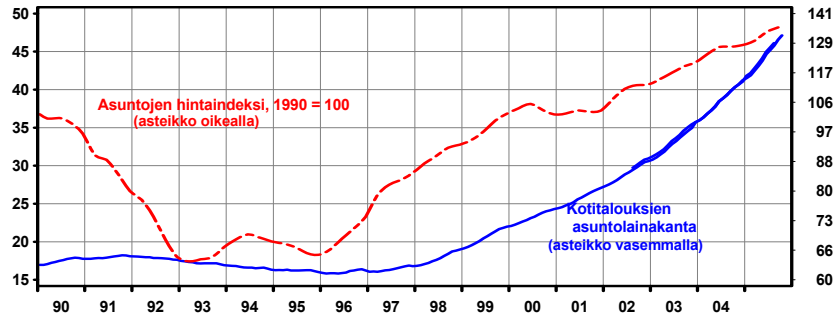

Source: EcoWin

Pankkien asuntolainat kotitalouksille

Kanta kuukauden lopussa

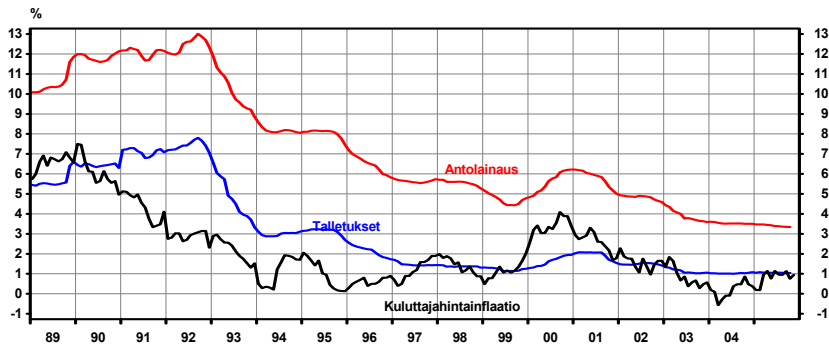
Mrd. euroa, 8/2002 alkaen rahalaitokset

Source: EcoWin

Euro-antolainauksen ja -talletusten korot sekä inflaatio

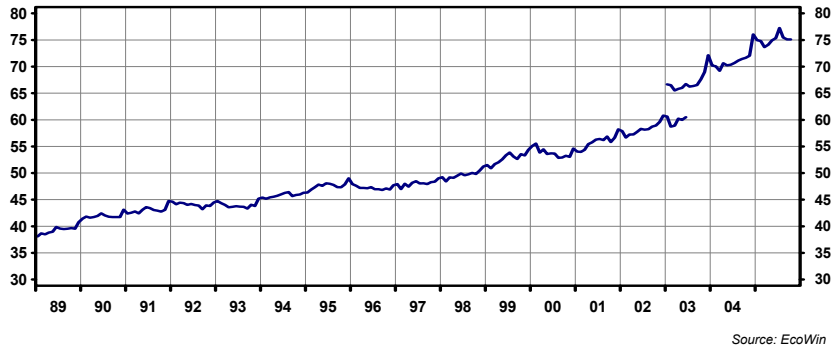
Kannan keskikorko, %

Source: EcoWin

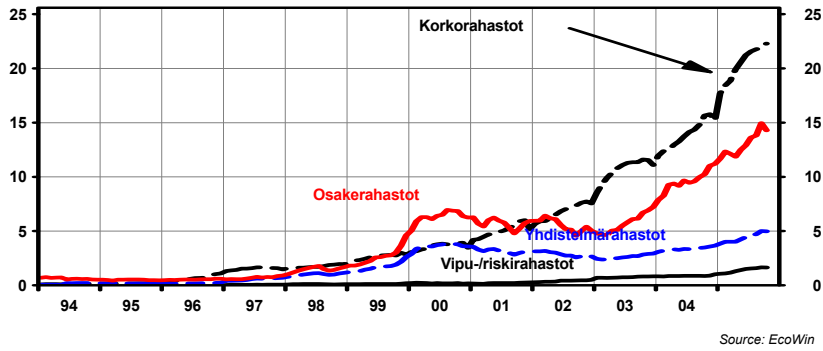
Yleisön eur-talletukset pankeissa

Mrd. euroa, 1/2003 alkaen laajennettu tilastokäsite

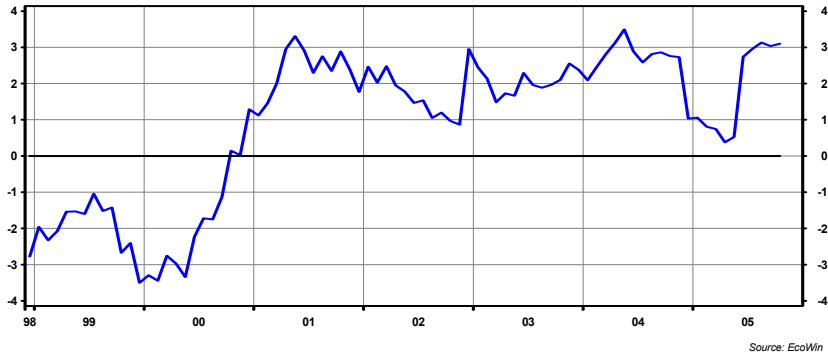
Sijoitusrahastot Suomessa rekisteröidy

Mrd. euroa

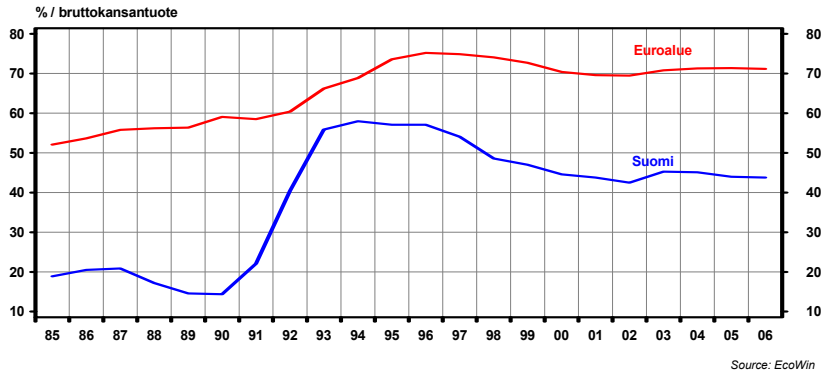

Valtiontalouden tasapaino

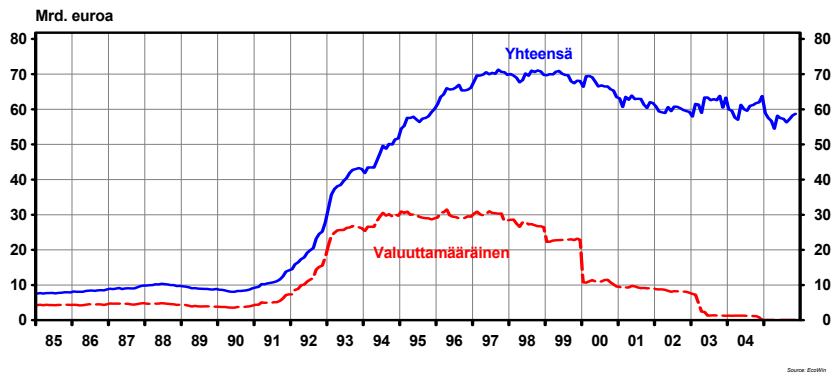
Mrd. eur, tulojäämä, liukuva vuosisumma

Julkinen bruttovelka

Valtionvelka

KOTIMAISET SUHDANTEET

Taloukasvu piristymään päin

Suomen kokonaistuotanto kasvoi 3,6 prosenttia vuonna 2004, mutta kuluvan vuoden kesän työmarkkinahäiriöt paperiteollisuudessa notkauttivat nousun alle 2 prosenttiin. Syksyn aikana on palattu entiselle trendille, ja ensi vuodelle voidaan odottaa jälleen ainakin 3 prosentin taloukasvua. Työllisyystilanne on parantunut, ja työttömyysaste on painumassa 8 prosenttiin. Inflaatiovauhti on säilynyt alle prosentissa jo kolmatta vuotta peräkkäin, ja ensi vuonnakin pysytään alle kahden prosentin. Ulkomaankauppa on säilynyt tukevasti ylijäämäisenä, ja valtiontaloudessakin tulot ovat olleet menoja suuremmat. Yritysten näkymät lähikuukausille ovat positiivisia, mutta hieman pidempiä näkymiä leimaa epävarmuus. Kuitenkin Suomen kokonaistuotanto kasvaneekin myös ensi vuonna selvästi nopeammin kuin euroalue keskimäärin.

Ulkomaankauppa kasvanut odotettua nopeammin

Suomen viennin volyyymi lisääntyi vuonna 2004 lähes 6 prosenttia, mutta tänä vuonna on nousu ollut hieman nopeampaakin. Myös tuonti on lisääntynyt ripeästi. Kauppavaihto euroalueen ulkopuolisten maiden kanssa on kehittynyt selvästi keskimääräistä nopeammin.

Kuluvan vuoden tammi-syyskuussa tavaroiden ja palvelujen viennin volyyymi kasvoi odotettua enemmän eli runsaat 8 prosenttia, vaikka kesäkuun vienti oli melko vaimeaa paperiteollisuuden seisokin vuoksi. Viennin arvo on kasvanut hieman hitaammin, joten vientihinnat ovat alentuneet aavistuksen. Lokakuun ennakkotietojen mukaan vienti on jatkanut nopeaa nousuaan. Aivan vuoden lopun kasvulukemat jäänevät jo hitaammiksi, koska vuoden takainen vertailutaso oli poikkeuksellisen korkea. On silti ilmeistä, että koko vuoden volyymikasvu kipuaa yli 6 prosenttiin.

Paperiteollisuuden viennin euromääräinen arvo aleni tammi-syyskuussa 16 prosenttia ja puutavaraviennin arvo 6 prosenttia. Kemianteollisuuden viennin arvo on kasvanut tuntuvasti, kun öljytuotteiden vienti on kaksinkertaistunut. Metallien jalostuksen sekä koneiteollisuuden viennin arvot ovat kasvaneet selvästi, ja elektroniikkateollisuuden viennin arvo on kohonnut jopa neljänneksen tammi-syyskuussa. Autojen vienti on kohonnut puolella.

Tuonnin volyyymi kasvoi 6 prosenttia vuonna 2004, ja tänä vuonna tuonti on kohoamassa vielä nopeammin. Tammi-syyskuussa tavaroiden ja palvelujen tuontimäärä oli 8,5 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tuonnin arvo kohosi runsaat 11 prosenttia, joten tuontihinnat olivat nousseet reilut kaksi prosenttia. Lokakuussa tavaratuonnin kasvu jäi hieman alkuvuotta vähäisemmäksi. Tuonti EU-maista on tänä vuonna kasvanut hitaammin kuin muualta maailmasta.

Suomen viennin kilpailukyky on melko hyvä, joten viennin kasvu jatkuu ensi vuonnakin. Tällöin viennin kasvu jatkuu nopeana jo kolmatta vuotta peräkkäin. Ilmeisesti tuonnin kasvu hieman laantuu nykyisestä.

Investoinnit ovat polkeneet tänä vuonna paikoillaan, mutta kulutus on kasvanut vakaasti

Kiinteiden investointien määrä lisääntyi viime vuonna 5 prosenttia kahden vuoden alamäen jälkeen. Asuntoinvestoinnit kohosivat runsaat 7 prosenttia, mutta muut talorakennusinvestoinnit supistuivat hieman. Maa- ja vesirakennusinvestoinnit kasvoivat 10 prosenttia. Investoinnit koneisiin laitteisiin ja kuljetusvälineisiin lisääntyivät 8 prosenttia.

Kuluvan vuoden investointikehitys on ollut laimeaa. Tammi-syyskuussa kiinteiden investointien volyyymi oli jokseenkin sama kuin vuotta aiemmin. Rakennusinvestoinnit olivat kasvaneet kolmisen prosenttia. Kuitenkin investoinnit koneisiin ja laitteisiin olivat supistuneet jopa kymmenneksen edellisestä vuodesta.

Olosuhteet investointien nousulle ovat melko hyvät, sillä tuotanto on kasvussa, ja lainakorot pysyvät matalina. Monissa yrityksissä myös hyvä tulokehitys mahdollistaa investointien rahoittamisen ilman lainarahaa. Tammi-syyskuun tiedot myönnettyistä rakennusluvista sekä uusista aloituksista viittaavat siihen, että ainakin asuntoinvestoinnit jatkavat hillittyä nousuaan.

Yksityisen kulutuksen volyymi lisääntyi 3,2 prosenttia vuonna 2004, kun kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen ostovoima kohosi yli 5 prosenttia jo toista vuotta peräkkäin. Tänä vuonna ostovoima kohoaa jo hitaammin. Tammi-syyskuussa yksityinen kulutus oli kuitenkin 3,5 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin, joten säästämisaste ei ole enää noussut. Julkisten kulutusmenojen volyymi oli kasvanut 1,5 prosenttia. Vuonna 2006 yksityinen kulutus lisääntynee runsaat 2 prosenttia ja julkinen kulutus hieman vähemmän.

Tuotannon kasvu on piristymässä

Vuonna 2004 kokonaistuotannon määrä lisääntyi 3,6 prosenttia. Sekä teollisuuden, rakentamisen että monien palvelualojen tuotantomäärät lisääntyivät selvästi.

Teollisuustuotannon volyymi kasvoi 5 prosenttia vuonna 2004, kun se kolmena edellisenä vuotena oli kasvanut yhteensä vain 3,5 prosenttia. Metalliteollisuuden tuotantomäärä kohosi viime vuonna lähes 8 prosenttia, metsäteollisuuden tuotanto 6 prosenttia ja muiden teollisuusalojen tuotanto jo selvästi vähemmän. Teollisuuttakin nopeammin lisääntyi viime vuonna kaupan tuotantomäärä.

Vuoden 2005 tammi-syyskuussa kokonaistuotanto oli vain 1,5 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tehdasteollisuuden tuotanto oli supistunut, koska paperitehtaat seisoivat lähes seitsemän viikkoa. Samalla kaupan kasvu on jatkunut vahvana. Kolmen ensimmäisen neljänneksen myyntivolyyymi oli 5 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Myös rahoitus- ja vakuutuspalvelujen sekä eräiden muiden palvelujen tuotantovolyyymi on kohonnut selvästi.

Koko vuoden 2005 bruttokansantuotteen reaaliikasvu jäänee alle 2 prosentin, mutta ensi vuonna on edellytykset yli 3 prosentin nousulle.

Harmillinen tilastollinen ero

Bruttokansantuote voidaan laskea tuottavien toimialojen summana tai vähentämällä huoltotaseen kokonaiskysynnästä tuonti. On luonnollista, että nämä kaksi laskutapaa tuottavat hieman erilaiset arviot bruttokansantuotteesta. Kansantalouden tilinpidon ennakkotiedoissa "virallisen" bruttokansantuotteen määrää toimialojen summa. Huoltotaseeseen sitten laitetaan tasapainotuserä "tilastollinen ero", jotta tarjonta ja kysyntä saadaan yhtä suuriksi.

Vuoden 2005 kolmen ensimmäisen neljänneksen kokonaiskysynnän arviossa on harmillisen suuri tilastollinen ero. Sen alentava vaikutus tammi-syyskuun bruttokansantuotteen vuosikasvuun (1,5 prosenttia) on pitkälti toista prosenttiyksikköä. Toisin sanoen, kysyntäerien summana (vähennettynä tuonnilla) saataisiin tammi-syyskuun bruttokansantuotteen kasvuksi noin kolme (3) prosenttia, jos tilastollisen eron vaikutus oletettaisiin nolaksi. Onko tilastoissa nyt liian vähän tuotantoa vai liikaa kokonaiskysyntää? Se nähdään joskus myöhemmin lopullisten vuositilastojen valmistuttua. Kuitenkin tämän vuoden ennätysuuri tilastollinen ero on vaikeuttanut vuoden 2005 bruttokansantuotteen ennustamista huomattavasti, koska "tilastovirhettä" ei ole tapana ennustaa.

Työllisyystilanne on parantunut vuonna 2005

Vuonna 2004 työllisten määrä oli jokseenkin sama kuin edellisenä vuotena, joskin vuoden jälkipuoliskolla työllisten määrä jo kohosi hiljalleen. Työvoiman tarjonta supistui viime vuonna

hieman, ja keskimääräinen työttömyysaste oli 8,8 prosenttia eli kaksi kymmenystä alempi kuin vuotta aiemmin.

Vuoden 2005 tammi-lokakuussa oli työllisiä 1,4 prosenttia eli noin 34 000 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Erityisesti monet palveluelinkeinot sekä rakentaminen olivat lisänneet työpaikkojaan. Teollistenkin työpaikkojen määrä oli jokseenkin sama kuin vuotta aiemmin. Päätoimialoista ainoastaan maa- ja metsätalouden työllisyys oli edelleen vähentynyt. Tällä kertaa työllisyyttä ei ole kohotettu viranomaisten työllistämistoimilla, sillä tammi-lokakuussa oli työllistettyjä ja työvoimakoulutuksessa olevia henkilöitä yhteensä keskimäärin 85 000, mikä oli 2 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Avoimet työpaikat ovat lisääntyneet selvästi tänä vuonna. Tammi-lokakuussa oli työvoimatoimistoissa avoinna keskimäärin 31 000 työpaikkaa. Se oli 6 000 enemmän kuin viime vuonna. Tilastokeskuksen työpaikkatiedustelun mukaan syyskuun alussa oli 35 000 avointa työpaikkaa, eli 10 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työttömyysaste oli tammi-lokakuussa keskimäärin 8,5 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi. Koko vuoden työttömyysaste alentunee ainakin 0,4 prosenttiyksikköä 8,4 prosenttiin ja vuonna 2006 jo 8,0 prosenttiin. Vuonna 2007 saatetaan sitten päästä jo hieman alle 8 prosenttiin.

Inflaatio pysyy hitaana, vaikka öljy onkin kallista ja palkat ovat kohonneet

Kuluttajahinnat nousivat vuonna 2004 keskimäärin vain 0,2 prosenttia ja edellisenäkin vuonna vajaan prosentin. Elintarvikkeet kallistuivat viime vuonna 0,7 prosenttia ja asumismenot 1,3 prosenttia. Vaatteiden ja jalkineiden kuluttajahinnat pysyivät ennallaan. Veromuutosten ja kireän hintakilpailun myötä alkoholijuomien ja tupakan keskihinnat alenivat yli 10 prosenttia.

Kuluvan vuoden tammi-marraskuussa inflaatio oli keskimäärin 0,8 prosenttia. Elintarvikkeet kallistuivat vain 0,3 prosenttia, mutta asumiskustannukset kohosivat 3 prosenttia. Asumismenoja ovat kohottaneet etenkin energiakulut, joiden hinnat ovat nousseet 5 prosenttia. Vuokrat ovat kohonneet vajaat 3 prosenttia. Ensi vuoden inflaationäkymiä hämärtävät öljyn ja muidenkin raaka-aineiden kehitysnäkymät. Ilmeisesti kuluttajahinnat kohoavat vuonna 2006 vähintään 1,5 prosenttia ja seuraavana vuonna jo lähes 2 prosenttia.

Vaihtotase ja julkinen sektori säilyttävät ylijäämänsä

Vaihtotase oli kahtena viime vuotena 6-7 mrd. euroa ylijäämäinen, kun se kolmena sitä edellisenä vuotena oli noin 10 mrd. euroa per vuosi ylijäämäinen. Tänä vuonna ylijäämä on kaventunut edelleen.

Kuluvan vuoden tammi-lokakuussa vaihtotase oli 2,6 mrd. euroa ylijäämäinen, kun viime vuoden vastaavana aikana se oli pari miljardia suurempi. Loppuvuodelle on odotettavissa selvää ylijäämää, joten koko vuoden ylijäämäkertymä kohonnee 4 miljardiin euroon. Vuonna 2006 ylijäämä voi hieman suurentua, koska vientihinnat kohoavat ja vaihtosuhte paranee.

Valtiontalouden kassatulot olivat viime vuonna 4 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin, kun verotulot lisääntyivät 3 prosenttia. Samalla menot kasvoivat 8 prosenttia, ja tuloylijäämä kapeni edellisen vuoden 2,4 mrd. eurosta 1,0 mrd. euroon.

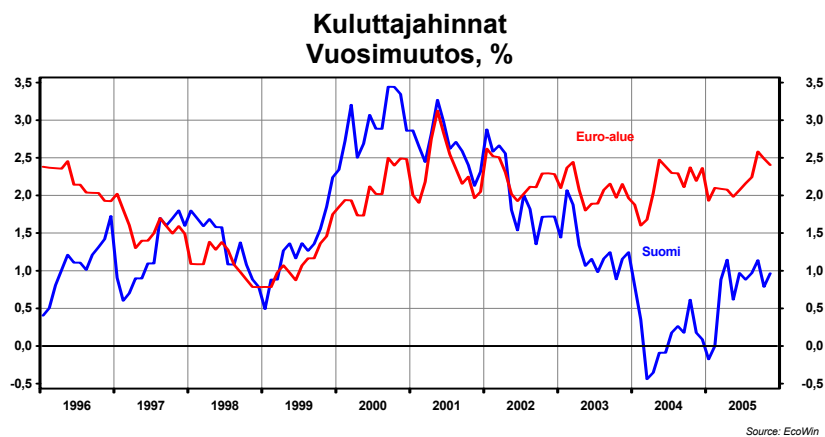
Kuluvan vuoden tammi-lokakuussa valtion kassatulot ovat kohonneet 9 prosenttia, vaikka verotulot ovat lisääntyneet vain 3 prosenttia. Tuloja ovat kasvattaneet erityisesti korkotulot ja voiton tuloutukset, joiden yhteismäärä on yli kaksinkertaistunut. Tuloylijäämä on selvästi noussut, vaikka valtion budjetissa varauduttiin pieneen alijäämään. Ensi vuonna on vaikea enää päästä ylijäämään.

Valtiontalouden bruttovelka oli viime vuoden päättyessä 63,8 mrd. euroa eli puoli miljardia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Kuitenkin kuluvan vuoden aikana se on alentunut, ja marraskuun lopussa valtiolla oli bruttovelkaa 58,7 mrd. euroa.

Ensi vuonna valtion rahoitusasema painunee kuntatalouden tapaan jo hieman alijäämäiseksi, mutta sosiaaliturvarahastojen ylijäämä pitää koko julkisen sektorin ylijäämäisenä jo yhdeksättä vuotta peräkkäin, ja julkisen velan bruttokansantuoteosuus säilyy yhtenä euroalueen matalimmista.

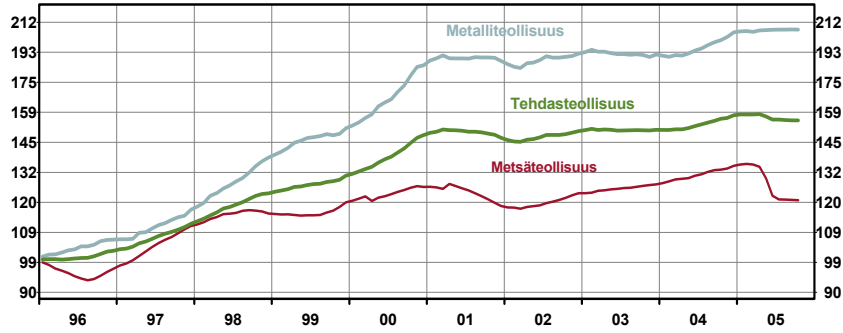
Lauri Uotila

Kuviot ja taulukot

Tehdasteollisuuden tuotanto

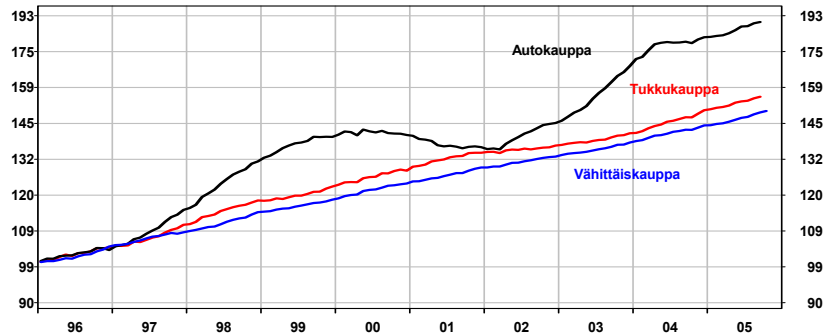
Liukuva vuosisumma, 1995=100

Source: EcoWin

Kaupan myyntivolyymi

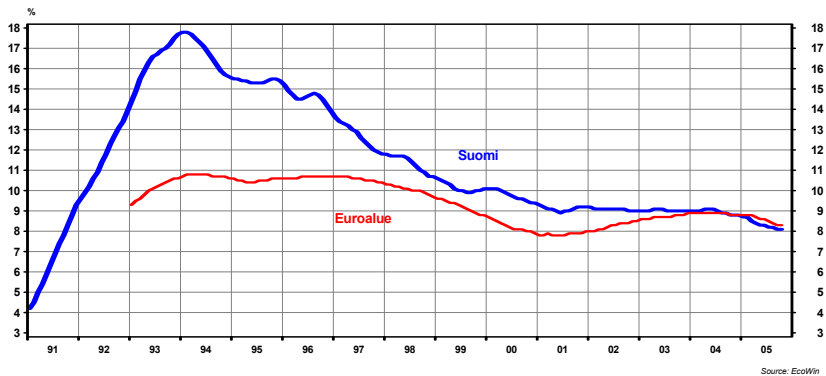
Liukuva vuosisumma, 1995=100

Source: EcoWin

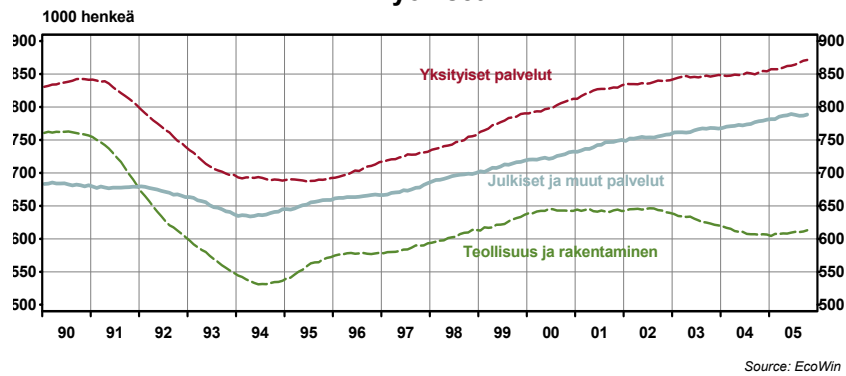
Työttömyysaste

%, kausitasoitettu

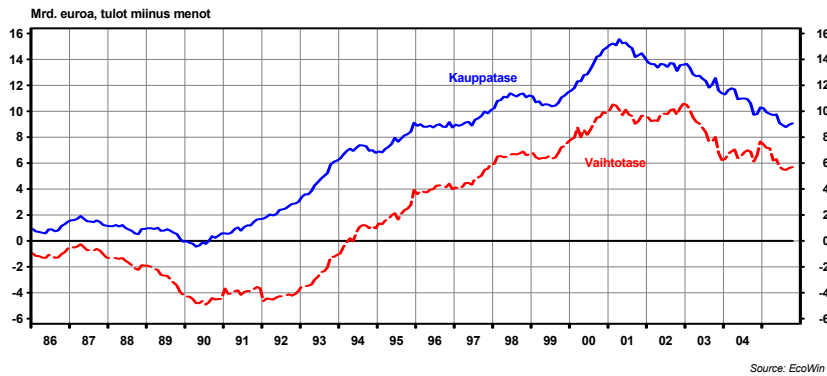
Source: EcoWin

Työlliset

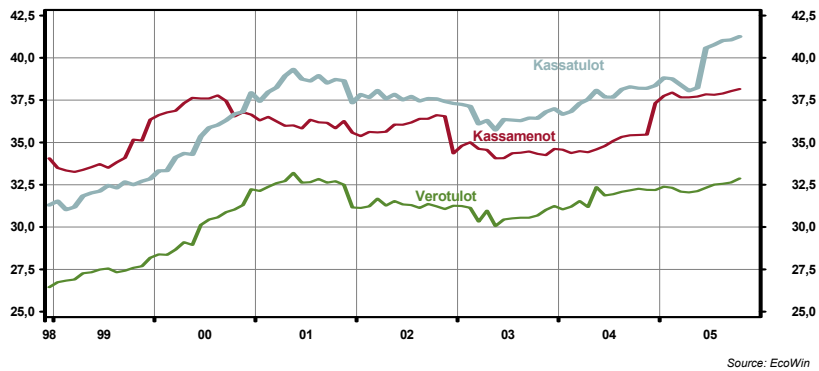
Kauppa- ja vaihtotase

Liukuva vuosisumma, mrd. eur

Valtion tulot ja menot

Ilman lainoja, lyhennyksiä ja arvopaperisijoituksia, mrd. eur

KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

Määrän muutos, %	2004	2005	2006	2007
Bkt	3.6	1.7	3.1	2.5
Tuonti	6.0	7.0	4.5	3.0
Vienti	5.6	6.5	6.5	4.0
Kulutus	2.8	2.5	2.0	1.7
-yksityinen	3.2	2.9	2.2	2.0
-julkinen	1.6	1.5	1.5	1.0
Investoinnit	5.0	0.0	2.0	3.0
-yksityiset	5.6	0.8	2.2	3.5
-julkiset	2.1	-4.0	1.0	1.5
Varastot*	0.3	-0.5	0.0	0.0
Kokonaiskysyntä	4.2	3.3	3.6	2.7

KOTITALOUDET

Reaalinen ostovoima	5.4	2.8	2.5	2.0
Säästämisaste**	2.8	2.0	2.2	2.2
Työttömyysaste**, %	8.8	8.4	8.0	7.7

*m l. tilastovirhe, vaikutus bkt:een, %

** vuosikeskiarvo

Ennusteet: Sampo Pankki Oyj/ Ekonomistit

TUOTANTO PÄÄTOIMIALOITTAIN

Määrän muutos, %	2003	2004	2005	2006
Alkutuotanto	-0.6	-1.9	-2.0	0.0
Teollisuus	1.1	5.3	-1.8	4.4
- metsä	2.5	6.1	-8.0	6.0
- metalli	0.1	7.8	1.5	4.0
-- sähkötekninen	-0.6	13.3	0.0	6.0
Rakentaminen	2.0	2.7	3.5	2.5
Yksityiset palvelut	3.2	4.3	3.9	3.0
Bkt	2.4	3.6	1.7	3.1

Ennusteet: Sampo Pankki Oyj / Ekonomistit

KUSTANNUKSET JA HINNAT

Vuosimuutos, % *	2003	2004	2005	2006
Ansio tase	4.0	3.6	3.5	2.9
Kulut tase	0.9	0.2	0.8	1.6

ULKOINEN TASAPAINO

Mrd. Eur	2003	2004	2005	2006
Kauppatase	11.1	10.3	9.0	10.5
Vaihtotase	6.0	7.7	4.0	5.5
Vaihtotase / bkt, %	4.2	5.1	2.6	3.4

* vuosikeskiarvo

Ennusteet: Sampo Pankki Oyj / Ekonomistit

Ennustevertailuja

ENNUSTEVERTAILUA

	Ennuste vuodelle 2005						Ennuste vuodelle 2006					
	Sampo	VM	ETLA	PTT	PT	SP	Sampo	VM	ETLA	PTT	PT	SP
KYSYNTÄ JA TARJONTA												
Määrän muutos, %												
BKT	1.7	2.1	1.5	2.0	2.5	1.6	3.1	3.2	3.6	3.8	3.9	3.7
Tuonti	7.2	4.4	5.5	6.0	5.5	6.2	4.5	3.5	6.0	4.0	5.0	6.4
Vienti	6.5	3.8	4.5	5.5	4.7	5.7	6.5	6.0	7.0	7.0	6.7	6.8
Kulutusmenot	2.5	2.2	2.4	2.8	2.6	2.7	2.0	2.3	2.5	2.2	2.7	2.6
- yksityiset	2.9	2.4	2.9	3.2	2.9	3.2	2.2	2.6	2.7	2.4	3.1	3.0
- julkiset	1.5	1.7	1.5	1.7	1.8	1.6	1.5	1.4	2.1	1.7	1.8	1.7
Kiinteät investoinnit	0.5	2.0	-0.1	0.0	2.6	0.0	2.0	1.6	4.5	2.5	3.6	5.9
Kokonaiskysyntä	3.1	2.7	2.5	3.0	3.2	2.8	3.5	3.3	4.3	3.8	4.2	4.4

TALOUDEN TASAPAINO

Vaihtotase, mrd. Eur	4.0	3.8	::	3.6	4.1	4.1	5.5	5.0	::	4.7	5.6	4.3
Kuluttajahinnat, %	0.8	1.0	0.8	1.1	1.0	0.9	1.6	1.3	1.5	1.6	1.2	1.6
Ansiotason muutos, %	3.5	3.6	3.6	..	3.6	3.8	2.9	2.5	2.8	..	2.6	3.3
Työttömyysaste, %	8.4	8.2	8.3	8.2	8.4	8.4	8.0	7.5	8.0	7.7	8.1	8.0

Ennustaja:

Sampo Pankki Oyj

Valtiovarainministeriö (VM)

Suomen Pankki (SP)

Julkaistu:

Joulukuussa 2005

Joulukuussa 2005

Syyskuussa 2005

Ennustaja:

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (ETLA)

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos (PTT)

Palkansaajien tutkimuslaitos (PT)

Julkaistu:

Joulukuussa 2005

Syyskuussa 2005

Elokuussa 2005

Tässä katsauksessa on käytetty yleisön saatavilla olevia tietoja.

Keskeiset tilastolähteet ovat: EcoWin, Tilastokeskus, Suomen Pankki ja Tullihallitus.

Tähän raporttiin sisältyvää informaatiota ei tule pitää Sampo Oyj:n ("Sammon") tai sen tytäryritysten suosituksena millekään taloustoimelle.

Tähän dokumenttiin sisältyy informaatiota ja näkemyksiä, jotka Sampo on koonnut ja muodostanut luotettavana pidettävistä lähteistä.

Sampo, Sammon tytäryritykset, johto tai työntekijät eivät vastaa niiden täsmällisyydestä, täydellisyydestä tai oikeellisuudesta.

Kaikkia mielipiteitä tai arvioita, jotka on esitetty tässä raportissa, voidaan muuttaa ilman etukäteisvaroitusta. Raportin lukijan tulisi keskustella sijoitusneuvojan tai muun sopivaksi katsottavan neuvonantajan kanssa ennen ryhtymistään taloustoimiin.

Suhdanteet ja rahoitusmarkkinat

Lainatessa lähde mainittava

Päätoimittaja Lauri Uotila

Sampo Pankki Oyj/Ekonomistit

PL 1026, 0075 SAMPO

ISSN 0788-6284